

catholicis et veracibus personis, quin et, cum liceat A cuicumque personæ, ut aiunt scorto, in veritate compertam symoniam dumtaxat zelo Dei accusare, debere eum religiosorum se fratrum testimonio expurgare; lectisque super hoc in commune plerisque sanctorum decretis, inter legendum venit quidam bajulus litterarum subscriptarum Mogonciensis episcopi, in quibus se legatum apostolicæ sedis nominat; quod quam indigne omnes acceperint, noverrunt qui presentes audierunt. Quæ dum lectæ coram omnibus fuissent, ita Petrus Guothfridum alloquitur: *Querebaris prius, frater, irrogari tibi violentiam, eo quod non esset qui coepiscoporum te accusaret; ecce audis, qualia iste adversum te testificatur!*

9. Cum ergo non haberet idoneum quid obtendere, indicitur aliud concilium Wormaciæ, illicque injungitur, ut eo conveniens cum episcopis sex ipseque septimus se expurget. Humanius autem decreverunt, petentibus pro eo omnibus misericordiam Dei et clementiam domni Honorii summi pontificis, ut episcopis tribus, abbatibus duobus, presbiteris similiter duobus boni testimonii se debeat expurgare die ab hinc 64°, quod est Idus Maii, dominica proxima ante pentecosten. Quo videlicet induciarum spacio decurso, ubi Wormaciam ventum est, non habuit de injunctis personis qui adjuvarent eum. Erant autem ibi supradictorum episcoporum duo, Viridunensis et Tullensis, nec non et alii tres, Bucko ipsius civitatis et Sigefridus Spirensis et Uodalricus Constantiensis, vir valde religiosus. Quibus conseden-

tibus, Henricus Viridunensis, qui et Tullo, de iudicio interrogatus hoc edixit: quod, quia antedictas personas³⁸⁶⁰ ad expurgandum se non produceret, justum esse, ut depositis episcopalibus ab officio cessaret. Unde ille indignatus et iracundiæ spiritu repletus, cepit exortari eos qui secum erant, ut egressi foras³⁸⁶¹ arma corripent; et regressi intro partem eorum quæ sibi adversa fuerat trucidare pararent. Quod qualiter gratia Dei interveniente omiserint facere, referre non est ab re. Nempe ille peccatum peccato adjiciens, sumpto sacro ewangelio, juravit in eo de inposito sibi crimine innocuum se esse. Quo facto, sui summa cum festinatione accurrentes, et ad manus illum trahentes, eduxerunt de concilio, et quasi voluntatis suæ compos effectus fuerit et obtinuerit suum honorem, per viam incedebant cum cantico; sicque ille conventus impiorum evasit manus. Tunc cardinalis, habito super hoc episcoporum et totius cleri consilio, decrevit, ipsum cum³⁸⁶² omnibus qui eum de medio sustulerant excommunicare in crastinum. Quod ut audierunt, omnes se de illius contubernio subtraxerunt, ita ut qui pridie turba multa comitatus de concilio exierat, sequenti die cum vocatus adveniret, vix unum qui eum sequeretur habebat. Unde conterritus in faciem se prostravit, omniumque miserationi expositus, tantum vitæ necessaria concedi sibi impetravit; nichilque moratus, licet invitus, quia obtinere non potuit, pontificalia deposuit die 16 Kal. Junii (an. 1127).

APPENDIX

MONUMENTORUM TREVERENSIIUM

EX TRANSLATIONE SANCTI CELSI

AUCTORE THEODERICO.

Theodericus, qui a. 1006 monasterium S. Mathiæ Treverense ingressus est, ab abbate Richardo rogatus, libellum de translatione et miraculis S. Celsi scripsit, sermone quidem tumido, sed quo multa de Egberti rebus aliaque notatu digna memoriæ tradidit, præfatione ad Richardum abbatem præmissa. Quæ ex Actis SS. Febr. III, 396, ubi ex codicibus Budecensi et Treverensi edita sunt, repetuntur.

Excellentissimo Christi operario patrique perma- gifico Richardo suus ille suorum ultimus Theodericus, quo inter monachos nihil habetur vilius, monastici tamen haud immemor propositi, omni apologiæ dimota ambage, veræ obedientiæ obseque-

lam. Rogat namque paterna pietas vestra, immo³⁸⁶³ inevitabiliter imperando injungit, quatenus inventionem sacratissimæ glebæ beati confessoris Christi Celsi, cujus præclara merita ejusdem vocaminis produntur etymologia, nec non qua occasione,

VARIE LECTIONES.

³⁸⁶⁰ personis corr. personas c. ³⁸⁶¹ f. e. corr. f. c. ³⁸⁶² post suppl. c. ³⁸⁶³ imo ed. Scribendi rationem hinc inde correxi.

Divinitati quidem ante temporis motum cognita, A nostris autem faeculentis diebus, piæ memoriæ Egberto Trevericæ urbis hierarcha, ob enormem quandam ecclesiæ utilitatem solemniter nacta beata ejus *Æpsana* mortalibus sint tandem detecta, sed et insigni meritorum illius indicio, quæ ob tanti thesauri *catenus* occultati optabilem ostensionem luce clarius acta esse noscuntur, mea pusillitas qualicumque *relatu* stylo memoriæque, posteritati prospiciens, mandare non differat. Neque enim æquum fore censeatis, ut tanta miraculorum tanti viri coruscatio, ob multorum salutis augmentum cœlitus profusa, inertem remaneat taciturnitate abstrusa. Ad quod ego: **Miror**, inquam, admodum tantæ prudentiæ virum, ac vehementi stupore percellor, quidnam vobis animi sit, quod omissis et quasi vilipensis tot vernulis *domi militiæque* insugillabiliter agentibus, quos in beati Eucharîi spiritali gymnasio dogmate fovetis sacro, inexperti adventitii imbecilles humeros tanti mole mandaminis caricare malitis. Testem enim omniscium adhibeo Deum — non quod ejusmodi *mentis* sim, quod vestræ præceptioni, quod fas non est, vel *muscitando* recalcitrare velim —, plures vestris in laboribus promotioris ingenii expertus *sum* fratres, quibus si id ipsum onus duce obedientiæ ratione imponeretur, impertæsis ut verum fatear *humeris* portare, ac vestris per omnia votis ad plenum satisfacere quivissent. Sed quid pluribus opus est? Destinatum est quidem monachis quadam specialitate præ ceteris, quatenus moram nesciant *in* explendis priorum suorum præceptis; et quamquam illis injungantur impossibilia, de Domini semper miseratione confidentes, sciant sibi omnia fore explebilia. Quapropter experiar votis quæ injungitis, certo certius credens, quod beatus Celsus suis mihi precibus possit obtinere, quatenus hoc glaucum pelagus merear salvis mercibus enatare atque ad optabilem portum illæsus valeam pervenire.

1. Cum omnibus divinæ atque humanæ philosophiæ sectatoribus liquido constet, quod Treverica metropolis tum mundanæ dignitatis antiquitate, tum etiam catholicæ fidei cardinali majestate, jure meritoque totius Galliæ archisterium (525) sit hætenus vocitata atque apostolicæ auctoritatis quadam particularitate ceteris undiquessecus ecclesiis eminentius sublimata; ob hoc scilicet lætabile accidens, quod eam universitatis conditrix personalis trinitas atque essentialis unitas Deus primitivo sancti evangelii fulgore per trium operariorum suorum perpetim remunerandum laborem deifice visitare atque illuminare dignata est: satis revera inconsequens visitur, si ea quæ tam ³⁸⁶⁴ clementi respectu in calce temporum apud ejusdem urbis ariopagum ostendere censuit, silentii torpore fumaliter in auras evanescent.....

2. Anno dominicæ incarnationis 978, quando divinæ memoriæ Otto secundus, maximi augusti Ottonis relativus, Romanæ monarchiæ apicem strenue gubernando princeps agebat in sceptro, sanctæ Trevirensi a Deo conservandæ ecclesiæ præfuit beatæ recordationis vir virtutum Egbertus archimandrita lampabilis, clarus quidem parentelæ generositate (526), sed clarior totius probitatis impretabili dote. Et revera, quia ipsa gemina claritudine pollucibiliter vixit, uti nonor debitus poposcit, totius regni pontificibus atque optimatibus ipsa sui reverentia præcelluit. Denique statura procerus, vultus autem rutila formositate præ omnibus tunc temporis primatibus enituit venustius. Erat enim monachorum præcipuus tutor ac nutritor ac regularis disciplinæ specialis amator, quippe qui sub habitu episcopi humile pectus occultavit devotissimi monachi, sicque cum Martha foras profudit ad explendum frequens ministerium Domini, ut tamen cum Maria totum se conferret ad studium verbi divini, faciens se divinitati gratam hostiam, in practica videlicet columbam, in rhetorica autem turturem. De liberalitate vero ejus, qua unice opimatus extitit, quid condignum eloquar? Novum quippe in illo Johannem quem Eleimonem vocant videres, quia, opes quas ei Deus profusius largitus est, pleno ut ita dixerim cornu per manus egentium transmisit in cœlum.

3. Monasteria namque, quæ Trevericæ subjacent *exedrae*, ante ipsius sane tempora ultra communem Deo servientium modum erant indiga atque asperima victualium nec non utensilium confecta inopia, et ob hoc religio monastica non minimum passa est deliquium. Sicque rarescente morum perfectorum ventilatore, ignis ille divini amoris, quem Veritas misit in terram et voluit vehementer accendi, jam abundante quoquo locorum iniquitate, non modo frigescere, verum quod periculosius est, modis omnibus cœpit extinguere. Nam venerandæ memoriæ antecessor ejus Theodericus doctor quidem extitit facundissimus atque familiæ Domini procurator industrius; sed quia temporis angustia ob multiplices rei publicæ exactiones totiens totiensque erat coartatus, minus monasteriorum necessitudinibus *consuluit*; quia nec unde, obvium sibi fuit. At iste summo veneramine nominandus regiam viam a dextris et a sinistris incedens, militum ambitionem refrenare non timuit, conprovincialium tyrannidem æquus arbiter auctoritate compressit, et omnia quæ monasteriis hostili fuerant invasione subtracta manu potestativa undecumque recollectit ac monasteriorum partibus sub magna vigilantia reassignavit, et ut pius paterfamilias neglecta atque ætate consumpta resarcire tantopere curavit.

4. Cumque paterna lumina et ad septa beati Eu-

VARIAE LECTIONES.

NOTÆ.

(525) Idem vocabulum in Vita S. Antonii et Deicoli legi Henschen notavit.

(526) De qua cf. supra Gesta c. 29.

³⁸⁶⁴ jam ed.

charii contorqueret monachorumque illius pauper-
tatulæ nimium condoleret, sapienti usus consilio,
primum monasterio dignum delegit dispensatorem,
abbatem videlicet nomine Gotherium, unice apud
Gandense cœnobium disciplinatum. Cui tantum
supplementi sumptuum in agris vineisque, exceptis
aliis per plurimis donariis ornamento monasterii con-
ducibilibus, contulit, ut quamdiu firmamenti sphæra
volvitur ejus perenne meritum proinde capiat in-
crementum. Quanta autem aliis monasteriis, suæ
pastoralitati æque subactis et agente inopiæ pres-
sura pene collapsis, ad restorationis gratiam larga
manu concesserit, qualiterve monasticæ religioni,
quæ tunc temporis ubique pessumdari videbatur,
utpote favorabilis animarum languentium archiater,
auctoralis antidoto succurrerit, modum atque calcu-
lum excedunt, ideoque ad narrandum sermo suc-
cumbit. Adeo denique virtutum pædagogica caritas
in ejus pectore vigorabili imperio sceptrum obti-
nuit, quatenus cum beato Job haud injuria dicere
posset, quia *ex utero matris meæ egressa est caritas
mecum (Job. xxxi, 18).*

5. Doluit siquidem frequenter udisque luminibus
alta multotiens suspiria traxit, quod sacellum, in
quo pretiosus Domini archipræsul Eucharius una
cum beatissimis commanipularibus suis in pace
pausitat et adventum Redemptoris expectat, humili
nimis atque paupertino, tot labentibus annis, dura-
ret instrumento; secum anxius in archivo mentis vol-
vens, quatenus vitam sospitate comitante, condigno
quantum ad hominum æstimationem apparatu, ja-
ctato novo fundamine, tantis patronis omnigeno uti
decuerit ³⁸⁶⁵ ornatu dominicalem ungue tenus per-
poliret ecclesiam; nauci pendens istam nostram
veteranam et ex obliquo vocans eam redituum re-
positorium.

6. Cumque tam spiritali voto crebra intentione
esset occupatus, accidit quadam vice, ut præfato
principi, qui eum apostolici honoris prærogativa
dignatus est, præ ceteris ecclesiarum vatibus mo-
rali affatu coesset, eique inter alia ecclesiasticæ
utilitatis consilia hujusce voluntatis januas aperiret.
Imperator vero, uti catholicissimus mundialis aulæ
rector, tanto tanti pontificis conjubilans voto præ-
nimia mentis alacritate in hæc prosiliit orsa: *Be-*
neditus Deus super thronum æternæ majestatis
suæ, qui nobis tam gratam sibi inspirare dignatus est
voluntatem! Et beneditus beati Eucharii monacho-
rum unanimus cœtus, per cujus necessarias orationes
totius imperii nostri a Domino reguntur sortes. Et si
divina sors in diebus nostris hoc propositum per-
duxerit ad affectum, lætus jam posthac viam uni-
versæ carnis ingrediar, tantum ut apud Jesum Chri-
stum judicem justum beatum Eucharium, primum
Trevericæ urbis doctorem pium pro excessibus meis

A merear invenire patronum. Et post hæc: Ite, inquit,
quantocius et omni conamine spiritali instate tam
pio labori. Potens enim est Deus, qui vobis præstitit
velle, subministrare et posse. Hoc autem nolo vos
lateat, quia si fervida voluntate ad jaciendum funda-
mentum insudare satagitis, postquam mihi comper-
tum fuerit, quod tantum in altum consurgat quatenus
unius cubiti mensuram super terram ostendat, tales
vobis de fisco nostro suppetias præbebo, ut parvo ali-
quantorum interstitio annorum usque adeo profectum
læto sudore capiat, qui citra spem communem ad
summum usque pertingat.

7. Quo cæsareo gloriosus pontifex animatus pro-
misso, divini comitatus auxilio mentis conceptum
opere tenus implere gestiens, quam plurimis strenue
accersitis et corrasis cæmentariis atque fossoribus,
ad locum tetendit. Cumque jam per dies aliquot
fodiendo laboratum fuisset, repente fossores inopinis
ictibus in ter quaterque beati Celsi, uti Divinitati
placuit, polyandrum (527) impegerunt.
Erat autem sarcophagus ipse, in quo resurrectionis
nudum granum maturandi gratia per tot tempora
latuit, miri candoris petra, quam vulgus cretam
vocat; et tabula desuper marmorea, in qua sancti-
tatis ejus index titulus fuit caraxatus hunc modum
continens:

Sollicitus quicumque cupis cognoscere tumbam,

Præclarus jacet hic nomine vel meritis

Celsus, quem Dominus vero insignivit honore,

Non segnis patriæ semper ubique vicens;

C Qui genus atque ortum claro de stemmate traxit,
Affectuque pio conditur hoc tumulo.

8. Operarius autem qui primus omnium in tu-
mulum offendit, rusticus erat et totius pene ratio-
nis, uti id hominum genus noscitur, incapax. Non
enim sciebat beatum Job dixisse: *Causam quam*
nesciebam diligentissime investigabam (Job. v, 6);
sed præcipationem manum incautus dedit tabulam-
que bipenni rapit, ut vix a doctis viris titulus legi
inerrato quivisset.....

9. Cumque tam lætus rumor sub cursili festi-
nantia ad pii pontificis notitiam pervenisset, multi-
lauda gratiarum actione omnium datorem largitio-
num benedixit Deum; sicque impiger, moræ nescius,
ad divinum spectaculum proruit, clero circumsti-
patus. Sed quamvis incepti operis esset avidissimus,
hanc tamen interruptionem sustinuit lætissimus,
vera fide ex tituli assertionem certificatus, quod in
diebus suis super urbem Trevericam divinitatis di-
gnanter delapsus esset respectus. Omnibus igitur
quæ acciderant prudentiæ scalpello diligenter rima-
tis, beati pignoris taphum de loco depositioni
movere nequaquam præsumpsit, sed tantum aucto-
ritatis suæ sigillo sub vigillum excubiis signare cu-
ravit; psalmicines interim monachos ibidem consti-

VARIÆ LECTIONES.

³⁸⁶⁵ decreverit Bud.

NOTÆ.

(527) Cœmeterium aut sepulcrum.

tuens, qui ob merita tanti justissimi inintermissibiles A persolverent laudes divinitati, quoad ipse coepiscoporum suorum consultu plenius perdisceret, quid de re tanta fieri oporteret; sicque transcripto tituli tomo, episcopi delegavit claviculario.

10. Cumque secundum tanti pastoris intemera-
bile statutum die noctuque fratres in pausatorio
justorum, nunc sub divo nunc sub tecto, divinum
frequentarent officium, summumque importunis pre-
cibus compellarent solem, qui voluntatem timen-
tium se procul dubio facit et deprecationem illorum
exaudire solet: non multo post corrogata est im-
periali edicto sollempnis synodus quam plurimum
episcoporum atque abbatum, patrum videlicet
Belgicae nec non Germaniae, apud regale palatium
quod barbarico vocabulo Engilenheim vocitatur B
(528), in qua nonnulla ecclesiasticae utilitati neces-
saria, sanctorum canonum praeviente auctoritate,
dulciter sunt promulgata atque successurae posteri-
tati inviolabiliter observanda indicta. Cui neces-
sario interfuit Trevericae ecclesiae metropolitanus
bene meritus Egbertus, cujus memoria, quamdiu
hodie dicitur, semper est in benedictione habenda,
quia piis ejus studiis ascribitur, quod suae ecclesiae
clerus scientia ac religione nobilitatur. Discussis
sane inibi multis quae synodica postulat rubrica,
postquam tantus archipræsul, qui inter omnes
illos primatum tenuit, vacuum sibi fore ad loquen-
dum pervidit, arrepto pitaciolo cui erat inscriptus
beati Celsi titulus, ordine quo oportuit, qualia apud
urbem suam divina dignatio praemanibus revelaverit, C
Tulliana facundia coram peroravit, titulumque
ipse recitavit. Quibus auditis imperator immenso
perfusis gaudimonia, sacrum et Deo decibilem his
verbis affatus est conventum: *Gaudete, fratres et
patres in Domino, et laudate ex intimis visceribus
dominum Deum nostrum, qui mira aeternae suae boni-
tatis gratia respicere dignatus est ad tempora nostra,
dando ecclesiae suae apud Trevericam metropolim no-
vum patronum beatum Celsum, quem virtutibus per-
plumem (529) plenumque dierum a tempore exitus
sui de Aegypto hactenus in supernis sedibus concivili-*

*tavit frequentibus angelorum. Iterum rogo, gaudete,
quia ut verum fatear non solum exinde nobis salus
aucta est, verum etiam pii pastoris probitas ejusdem
urbis, quem inpraesentiarum cernitis, enucleatim pa-
tefacta est. Quod cum audissent utriusque ordinis
sacerdotes Domini, qui eidem sacrae interfuerunt
synodo, expansis ad caelum manibus pias praegaudio
fuderunt lacrimas, immensas Conditori referentes
grates, qui tam gloriosum pignus non passus est
subterrari diutius, sed cujus apud ipsum esset me-
riti, miraculis coruscantibus censuit palificari. Neque
enim fas fuit, ut illi deesset in terris obsequium
ecclesiasticae militiae, cui jam in caelis a Domino
reddita erat corona justitiae. Post haec sacro placuit
concilio, quatenus angusti prostagmate (530) praee-
eunte atque episcoporum indigregabili consensu
comitante, Trevericus vates naviter sedem suam
revisere debuisset, et glebam beati Celsi una cum
subice clero de tumulo proprio levare atque subli-
miter in arcella quasi in quodam divinarum opum
gazophylacio collocare, sicque totius sanctitatis
cultu acsi summi regis non quaecumque membrum
sacro altari imponere.*

11. Tali quippe mandato atque consilio percepto,
beatus archipræsul Egbertus, uti prudens animal,
tot patrum se benedictionibus atque orationibus
munivit, nec non imperiali gratiae tenacius junxit,
sicque prospero successu iter maturavit, divina
vallatus tutela comitumque lateratus caterva. Cum-
que semetipsum in propria sede recepisset, pauculis
intercapedinantibus diebus, convocavit ad se omnes
sapientia praeditos abbates et monachos, presbyteros
quoque et clericos ad suam diocesim pertinentes;
rem gestam palam omnibus retulit. Quos cum om-
nes synodali decreto consentaneos inveniret, pro-
cessionem festivam ilico construxit, cum crucibus
et cereis, thuribulis quoque textibusque evangeli-
gemmatis, omnique ecclesiastico apparatu, combi-
natis fratribus hymnum Domini dulces canentibus,
asylum beati Eucharis laetitiae lacrimis plenus pede-
tentim adiit.

MIRACULA.

Expeditis tandem, sermone licet impolito calamo-
que silvestri, quae narrationis series poscebat de
inventione corporis sancti Celsi confessoris Christi
pretiosi, hinc jam stylum vertamus oportet ad dilu-
cidanda ejus inclita miracula.

Servatis igitur sacris reliquiis beati Celsi super
altare sancti Eucharis post inventionem per mensem
integrum, placuit ejusdem coenobii patri Gunderado
nomine cunctisque fratribus, quatenus arcam sancti
Celsi deferre debuissent in navim ecclesiae et ponere
super sanctae Crucis altare quod est in introitu

D propitiarii Nam in eodem monasterio
sancti Eucharis fuit quidam pauperculus nomine
Richolfus Peracta denique missarum ce-
lebratione omnibusque rite consummatis, pontifex
dona dedit beato Celso, et ipsum sanatum, qui
omnibus prodigio extitit, monachico habitu con-
textit — erat enim de familia episcopi —, et
quamdiu adviveret ne ab ecclesiae servitio pedem
retrahere praesumeret, praefixo mandat praeepto.
Isdem autem renovatus pauper plurimis annis, uti
jussus fuit, in monasterio deservivit, et post cura-

NOTÆ.

(528) De qua nihil alibi legitur. Sed post a. 977,
quo Egbertus archiepiscopus factus est, Otto II
Engilenheim anno demum 980 venit.

(529) *Emplumé.*

(530) *πρόσταγμα* i. e. edictum.

tionem tanta corpulentia viguit et viribus habundavit, ut inter omnes monasterii servitores parem invenire sibi non posset. Unde factum est, ut ad majorem utilitatem fratrum consensu accedere debuisset, id est ad officium fullonis, quo per plures annos inreprehensibiliter desudavit atque omnibus amabilis permansit.

Sed neque hoc silentio oculere debeo, quod in præsentia nostra ante paucos contigit annos. In eodem quidem sancti Eucharrii cœnobio crevit quidam monachilis indolis parvulus nomine Martinus, qui ab ipsis maternis sinibus beato Eucharrio fuit oblatum Cumque puerorum pædagogus nomine Dominicus bonæ spei adolescens

In ejusdem quippe monasterii suburbio ante hoc fere quinquennium quidam adolescens Thiezo nomine, qui adhuc superest, ea peste percussus quam elephantiam medici vocant, ad extrema venit . . . Sed quamquam lues ipsa eodem anno nimium grassaretur et non minimam stragem populi christiani dedisset.

Illud quoque nequaquam in ultimo loco ponendum esse judico, quod in diebus Liutolfi hujus Trevericæ urbis archiepiscopi pius ac misericors mundi redemptor Christus . . . exercere dignatus est. Nam ejusdem monasterii quidam ministerialis subulcum habuit nomine Petrum. . . .

Ante hoc sane quadriennium crevit in eodem monasterio quidam septennis puer nomine Azelinus, qui adhuc incolumis spirat, quem pene fratres nostri omnes noverunt. . . .

Anno vero d. i. 1007, indictione 5, quædam arreptitia femina de contigua monasterii villa . . . adducta est. Cumque sancti Valerii confessoris Christi annua festivitas adesset et ad tantum patronum plebs Treverica certatim properaret.

Quia vero beati viri miracula quæ a veriloquis nobis comperta sunt relatoribus, quam verius potuimus, aliquanta jam stylo commendavimus, modis omnibus indecens fore censemus, si ea quæ nostra ætate per eundem patrem Divinitatis velle exercuit, torpenti silentio obtumescant. In sæpedito quippe beati Eucharrii cœnobio quidam singularis indolis adolescens conversatus est Burchardus nomine, qui ab ipsis pene cunabulis Deo omnipotenti nutriendus ibidem a parentibus fuerat delegatus, qui quæ adhuc superest ac diaconi fungitur officio nec non et mira utilitate præ multis honori est monasterio. abbas monasterii, beatæ videlicet recordationis Gunderadus.

Hactenus de his egimus quæ domestica et familiaris relatione de sancti virtutibus viri comperimus, hoc est de his dumtaxat quæ vel in beati Eucharrii septulis vel in ejusdem monasterii appendiciis congruis temporibus contigisse referuntur; jam ordo flagitat necessarius, ut de mediocribus atque extimis ad nostram notitiam usque perlata disse-ramus aliqua. . . . Est namque in eadem Treverica urbe quoddam monasterium situm, quod antiquitus

A Horrei vocabulum accepit, reginæ cœli consecratum; in quo a tempore orthodoxi regis Dagoberti sanctimoniales semper feminæ Deo consueverant devotius deservire. Illic denique quædam sanctimonialis femina de claro stemmate progenita, cui vocamen erat Henza, non minimæ, ut aiunt, utilitatis extitit.

Alio quoque tempore in eodem semper virginis Mariæ monasterio quædam sanctimonialis femina extitit, quæ generoso sanguine procreata, haud ultimo in loco ibidem est habita, nomine Geila. . . .

Sed neque hoc silentio præterire fas esse censemus, quod tam recenti memoria in eodem monasterio Divinitatis benigna dignatio per beati Celsi inclita merita ostendere disposuit. Quædam namque magnæ parentelæ nonna ab cunabulis versabatur quæ Glismoda vocabatur. . . .

Hactenus pro parvitate igniculi divinitus mihi collati audita tantum qualicumque dictatu notavi, nunc jam in calce opusculi aliquid libet depromere, quod in me virtus divina per beatum Celsum dignata est ostendere; sed opportunius hoc, ut opinor, recitatur, si semotim proprio capitulo utatur. Nam sicut ad divinæ cumulum laudis aliorum commoda veracissimis gestis inserere magnæ mercedis esse dinoscitur, ita propria reticere non minimæ damnationis creditur. Dominicæ incarnationis anno 1006, qui est ultimus 25 decennovennalis cycli in secunda serie magni anni qui paschalis dicitur, undosum hujus mundi salum Christo gubernante nudus evasi, et ad tutissimum beati Eucharrii portum hospitalitatis gratia confugi. Cumque ab ejusdem monasterii patre summæ venerationis viro nomine Richardo germanitus satis essem susceptus et omni monachili devotione tractatus, fratrum me conventui immeritum jussit adunari, nec quasi hospitem jam sed sicut familiarissimum affatus est grativenam. Postquam autem pusillitatem meam monastici ordinis non minimam persensit habere notitiam, cum ex ipsa sui columbina simplicitate, tum et pro annositatis meæ grandævitate sciolum me esse autumans, cum nec primis, ut ita dicam, litteris ad plenum fuisset instructus, paternâ mihi persuasit auctoritate, quatenus aliqua in laudibus Redemptoris, de sancti Celsi inclitis virtutibus ac miraculis noviter exhibitis, calamo licet rusticano, scriptitare nullo pacto differrem. Cui sane persuasioni nequaquam refragandum fore ratus, partim tanti patris imperatu, partim communi fratrum compulsus rogatu, nuper in diebus quadragesimæ tantillum studii fabricare. Cumque, ut verum fatear, per tres fuisset continuos annos ita podagræ intricatus tumore atque crurium exulceratione, ut vix baculo sustentari possem, laus Deo! tantisper de sancto Celso quod didici peracto, tam perfecte tanto patrono intercedente restitutus sum, quatenus me Asabelem potius quam claudicantem monachum existimare possis.